

Všeček je zasijal v zlati barvi

■ **Boža Krakar Vogel** je redna profesorica za didaktiko književnosti na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani in častna članica Slavističnega društva Slovenije ter častna občanka občine Semič. Napisala je vrsto člankov in nekaj knjig o pouku književnosti. Sodelovala je pri snovanju aktualnih učnih načrtov, pri koncipiranju eksterne mature ter prispevala vsebinsko in didaktično zasnovo gimnazijskih antologij Branja 1–4 in osnovnošolskih beril Novi svet iz besed 6–9.

V okviru Slavističnega društva Slovenije smo 14. septembra 2018 v Trubarjevi hiši literature izvedli prvo vseslovensko tekmovanje odraslih v reševanju praktičnih jezikovnih problemov za priznanje »zlati všeček za slovenščino«. Tekmovalo je 18 udeležencev, jagodni izbor najpogumnejših dobitnikov lokalnih všečkov na delavnicah Dajmo priložnost slovenščini.

Lukšič, vse delujoče v Novem mestu, Ana Gorše iz Črnomlja in Barbara Krejči Piry iz Ljubljane.

Rešitve so ob živahnem sodelovanju tekmovalcev med pregledovanjem izdelkov komentirali 'žiranti', doktorji jezikosovja Andreja Žele, Kozma Ahačič in Matej Šekli, spremljali pa zuna-

Ker se lokalna priznanja podeljujejo prav na delavnicah, najprej nekaj besed o njih. Izvajali smo jih v preteklem letu in pol po solah, knjižnicah in uradih širom po Sloveniji. Na njih smo udeležence v kratkem predavanju najprej seznanjali s položajem slovenščine kot materne/prvega jezika v javnosti, o njenem pravnem statusu, o upoštevanju zakonov s tega področja v praksi, o različnih stališčih glede njenega položaja in veljave ter o tem, kdo vse je dolžan skrbeti za kakovost jezikovne kulture – družina, šola, mediji, stroka idr. Zадnjo temo smo prilagodili vsakokratnemu prevladujočemu profilu udeležencev. V šolskih kolektivih smo tako poseben podarek namenjali nekaterim vprašanjem slovenščine kot učnega jezika in učnega načela ter spodbudili debato med udeleženci o teh vprašanjih.

Uvodnemu delu je vsakokrat sledil kratek anonimen (šifriran) pisni preizkus iz reševanja praktičnih jezikovnih problemov, npr. rabe vejice, velike začetnice, besednih oblik ipd. Udeleženci so po končanem reševanju preizkuse zamenjali ter popravljali in točkovali rešitve anonimnih soudeležencev. Rešitve so bile v ta namen izpisane na ekranu, komentiral pa jih je strokovnjak jezikoslovec, zaposlen na Inštitutu za slovenski jezik ZRC SAZU. Sproti je ob tem prikazoval tudi možnosti za samostojno rabo elektronskega jezikovnega

portala Fran (fran.si), na katerem se o jezikovnih dilemah lahko pouči vsak sam, kadar to potrebuje. Pokazali smo tudi nekaj tiskanih jezikovnih priročnikov, npr. obe slovnici Kozme Ahačiča in *Osnove slovenskega jezika* mag. Rade Lečić. Pri tem pregledovanju se je vedno razvila živahna debata, udeleženci so imeli vrsto vprašanj in alternativ prikazanim rešitvam, pri čemer so po eni strani osvežili jezikovno znanje, po drugi pa zavest, da se jezik spreminja in da pogosto ni enoznačnih rešitev, tako da mora posameznik najustreznejšo izbrati sam, glede na svoj namen in druge okoliščine.

Na koncu pa so reševalci, ki so zbrali največ točk, stopili iz anonimnosti in dobili priznanja Slavističnega društva Slovenije, *všeček za slovenščino*, ki je hkrati vstopnica za vseslovensko tekmovanje. Prvo je bilo tako septembra v Ljubljani, naslednje bo čez dve leti v Novem mestu.

Na prvem tekmovanju je merila za pridobitev *zlatih všečkov* pridobilo kar 13 tekmovalcev. Prvo mesto sta si pritekmovali Magda Kastelic Hočevar iz Žužemberka in Helena Dugonjič iz Novega mesta. Na drugem mestu so pristali Cvetka Kham in Urban Debevec iz Ljubljane ter Vesna Parkelj in Manca Hrovat iz Novega mesta. Na tretjem pa Andreja Burger Muhič, Simona Pustavrh, Brigita Sinur, Alenka Tomc, Cvetka Peterlin, Sandra Tomović in Silva

nji opazovalci, ki so se prav tako vključevali v diskusijo o jezikovnih vozlih. Spet se je potrdilo, da je prav sodelovanje v debati, ki potrjuje ali dopolnjuje posameznikovo jezikovno izkušnjo ter prispeva k intenzivnejši jezikovni ozaveščenosti, ena glavnih prednosti delavniške in tekmovalne sestavine naših prireditev.

Zaradi dobrega odziva bomo s prireditvami *Dajmo priložnost slovenščini* in s preizkusi za *všeček za slovenščino* nadaljevali in jih ob pomoči pokrajinskih slavističnih društev širili še v druge slovenske kraje, po knjižnicah, učiteljskih kolektivih, upravnih okoljih idr. ter pridobivali tekmovalce za naslednji *zlati všeček*. Slovenci radi tekmujejo v različnih dejavnostih, zakaj ne bi, po zgledu npr. Francozov, tekmovali tudi v znanju lastnega jezika?

Prireditve so podprle Založba Rokus Klett, Škrabčeva ustanova ter Mestna knjižnica Ljubljana s Trubarjevo hišo literature. Ne na državni ne na mestni ravni s prošnjami oz. prijavitvami za denar nismo uspeli, in to zaradi popolnoma nebitvenih, ne vsebinskih napak.

Tudi pri medijih nismo našli naklonjenosti, saj kljub našemu prizadevnemu obveščanju niso pokazali zanimanja za prireditve. Kaže, da so slovenistične reči boljša novica, kadar je okrog njih kakšen špetir. ◀